

Predmet : Ekonomika i marketing u saobraćaju

Šifra: S-18 EMS

ESPB: 5

Predavač:

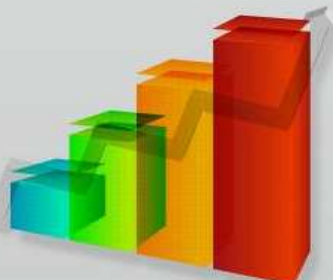
Mr Nikola Radivojević

PLAN NASTAVE

- POJAM I DEFINICIJA TROŠKOVA**
- VRSTE TROŠKOVA**

OČEKIVANI ISHODI

- Pojmovno definišete toškove**
- Razumete i shvatite razliku između troškova i utrošaka, rashoda i izdataka
- Shvatite značaj pravilnog razvrstavanja i klasifikovanja troškova

Pojam i definicija troškova

Kreiranje novih vrednosti je nezamislivo bez trošenja i troškova kao kvantifikativnog izraza tog procesa, jer bez ulaganja i žrtvovanja postojećih vrednosti nema ni kreiranje novih.

Troškovi kao efekat procesa trošenja postojećih vrednosti u preduzeću determinišu sve osnovne fenomene preduzeća:

1. aktivnosti kojima preduzeće ostvaruje ciljeve;
2. angažovanje elementa koji su neophodni za ostvarivanje egzistencijalnih ciljeva preduzeća;
3. rezultat koji proizilazi iz tih aktivnosti;
4. stepen zadovoljenja osnovnih ekonomskih principa i
5. mogućnost i stepen ostvarivanja odnosa sa okruženjem.

Pojam i definicija troškova

Postoje brojne definicije troškova a neke od najznačajnijih su:

Troškovi predstavljaju novčani izraz materijalnih dobara, rada, usluga i javnih izdataka, koji su potrebni za ostvarivanje zadatka preduzeća.

Troškovi su u vrednosti izražen utrošak elemenata proizvodnje u procesu reprodukcije.

Troškovi su u vrednosti izražena, pogonski neophodna normalna potrošnja dobara ili usluga za proizvodnju proizvoda ili u najkraćoj formulaciji-troškovi su proizvodnjom uslovljena potrošna dobra.

Troškovi su suma vrednosti utrošenih u realizaciji određenog ekonomskog zadatka.

Troškovi su ekonomska snaga koja se pretvuje rezultatima.

Za određivanje troškova bitna su dva obeležja:

- da su vezani za proces kreiranja vrednosti (troškove spada samo potrošnja koja je uslovljena proizvodnjom novih proizvoda, a ako preduzeće čini prekomerne izdatke, to ne predstavlja troškove)
- njihovo kvantitativno određivanje ($T = U \times C_u$, pri čemu su T – ukupni troškovi; U – ukupni utrošci; C_u – cena po jedinici utroška)

Troškovi & utrošci

Utrošci su vezani za fizički obim utošenih elemenata u procesima reprodukcije.

Komparacijom utošaka sa troškovima može konstatovati sledeće razlike:

Utrošci	Troškovi
fizički karakter vezani za materijalni tok ukazuju na vrstu i obim materije koja se troši izražava se u naturalnom obliku meri se u fizičkim jedinicama jasna supstancijalna diferenciranost elemenata utošaka (prirodu i kvalitet) uži obuhvat ekonomskih pojava	vrednosni karakter vezeni za nematerijalne materijalne faktore na vrednost materije koja se troši izražava se u vrednosnom obliku u novčanim jedinicama vrednosna utopljenost ovih elementata u troškovima širi obuhvat ekonomskih pojava

Troškovi & rashodi

Rashodi predstavljaju vrednos koju preduzeće izgubi kroz proces svog egzistencijalnog delovanja, bez obzira da li je planirano ili slučajno, da li je u funkciji stvaranja rezultata ili nezavisno od njega.

Sličnosti između troškova i rashoda

Troškovi	Rashodi
kategorija ulganja	kategorija ulganja
obe kategorije ukazuju na žrtvovanje, odliv vrednosti radi kreiranja novih vrednosti	

Razlike između troškova i rashoda

Troškovi	Rashodi
realna kategorija odliv vrednosti vezan za trošenje elementata u procesu reprodukcije	finansijska kategorija računovodstvena kategorija odliv vrednosti koji može ali i ne mora da bude posledica trošenja elemenata u procesu reprodukcije (slučaj kada rashodi nisu troškovi)
postoje troškovi koji ne predstavljaju rashode (trošenje materijala koji nisu kupljeni ili koji su dobijeni po osnovama koje ne podrazumevaju plaćanja)	

Troškovi & izdaci

Izdaci predstavljaju novčani iznos koji preduzeće plaća.

Troškovi & izdaci

Troškovi	Izdaci
ekonomska kategorija vezani za realan materijalni tok odvijanja reprodukcije	finansijska kategorija - ukazuje na novčanu pojavu - na smer kretanja novca vezani za finansijski tok, pokazuje odliv novca koji ne mora da odražava promene u materialnom toku
Bitni elementi odnosa troškova i izdataka jeset međusobna uslovljenost i zavisnost i istovremeno i nezavisnost. Vremenska uslovljenost troškova i izdataka: izdaci prethode troškovima: istovremeno nastaju izdaci slede troškove	

Klasifikacija troškova

Značaj klasifikacije troškova se ogleda u izdvajanju suštinskih i metodoloških kategorija troškova, što omogućava sagledavanje svih mogućih troškova i njihovo rangiranje prema stepenu njihove značajnosti, čime se obezbeđuje osnova za njihovu efikasnu kontrolu i upravljanje.

- Pod suštinskim kategorijama troškova podrazumevaju se sadržajno označeni troškovi (troškovi rada, materijala itd.)
- Pod metodološkim kategorijama troškova podrazumevaju se troškovi koji se dobijaju aspekti ili gledišta važna za rešavanje odgovarajućih problema troškova (graničnim, alternativni, itd.)

Klasifikacija troškova

Kriterijumi	Vrste troškova
Elementi	Rada, materijala sredstava za rad
Vežanost za funkciju	Nabavke, proizvodnje prodaje itd.
Mogućnost vezivanja za jedinicu proizvoda	Pojedinačni , zajednički
Način obračuna troškova	Direktni, indirektni
Uslovljenost promenama obima proizvodnje	varijabilni fiksni
Mogućnost otklanjanja	otklonjivi neotklonjivi
Aktuelnost	aktuelni istorijski prospektivni
Potreba upravljanja	Planski, standardni

Reference:

- Kostić, Ž., Milojević, M., (1998), *Ekonomika preduzeća*, Institut za ekonomiku i finansije, Beograd.
- Ničić, M., (2008), *Upravljanje i kontrola troškova*, Alfa-graf NS, Novi Sad.
- Markovski. S., (1991), *Troškovi u poslovnom odlučivanju*, IDP-Naučna knjiga, Beograd.
- Perović-Jovanović, M., Kisić, S., (1995), *Ekonomika preduzeća*, Savremena administracija, Beograd.
- Pokrajčić, D., (2002), *Ekonomika preduzeća Čigoja*, Beograd.
- Varijan., (2003), *Intermediate Microeconomics, A Modern Approach*, W.W. Norton & Company, New York.

Hvala na pažnji

